

Intranet i skolen

Af Bent B. Andresen, DPU og Ole Windeløv, UNI•C

I grundskolen bliver it i større og større omfang brugt i skole-hjem-samarbejdet. Der er i stilhed sket en revolution på dette område. Brugen af it har i dag relativt stor betydning for samspillet mellem skole og hjem. Det er temaet i det følgende.

Interaktion mellem skole og hjem

Interaktionen mellem skole og hjem via internettet benyttes i stigende grad som et komplement til møder på skolen for at styrke elevernes motivation og arbejdsformer. Denne brug af it er ikke et mål i sig selv, men et middel til at sætte eleverne i stand til at realisere deres potentialer og udvikle faglige kompetencer.

Forældrene fungerer som børnenes første og varige undervisere, og børnene kan opnå mere i skolen, når forældrene og skolen arbejder sammen for at udvikle deres motivation og arbejdsformer. Hovedparten af danske grundskoler benytter SkoleIntra til at styrke dette samarbejde. I de senere år har der været en kraftig vækst i brugen af de forskellige delsystemer rettet mod lærere, elever og forældre (tabel 1).

Tabel 1

Tidspunkt	Lærerlogins	Elevlogins	Forældrelogins
Nov. 2007	2,5 mio.	0,6 mio.	1,6 mio.
Nov. 2008	3,3 mio.	1,3 mio.	3,2 mio.
Nov. 2009	4,6 mio.	1,9 mio.	7,1 mio.

I ForældreIntra registreres det, om og i hvilket omfang forældrene til et barn som kollektive personer (og ikke den enkelte forælder) logger ind. Det bruges primært til at identificere, om forældrene er aktive brugere af ForældreIntra og til at vurdere udviklingen i antallet af logins over tid. Det fremgår, at antallet af ”forældre-login” er mere end firdoblet i løbet af de to år, og at antallet af ”lærer-login” næsten er fordoblet. Desuden er der sket en tredobling i antallet af ”elev-login”.

Stigningen kan forklares ved, at flere personer er blevet aktive brugere af SkoleIntra i løbet af de to år, men også at antallet af login pr. person er steget i perioden (tabel 2).

Tabel 2

Tidspunkt	Login pr. aktiv lærer	Login pr. aktiv elev	Login pr. aktiv forælder
Nov. 2007	37,2	4,7	4,7
Nov. 2008	40,7	5,8	7,1
Nov. 2009	44,1	6,5	12,4

I tabel 2 anvendes begrebet *aktive lærere* som en fællesbetegnelse for lærere, pædagoger, skoleledere, vikarer, praktikanter og medarbejdere på skolens kontor. Sidstnævnte pædagogiske medarbejdere foretager selvfølgelig færre login end kernemedarbejderne gør. Tabel 2 indikerer, at forældre i stigende grad søger information om deres børns skolegang på SkoleIntra og deltager i debatter på platformen.

På grund af opgørelsesmetoden, som er indrettet på, at lærere og pædagoger skal kunne se, at en forælder til et givet barn har set en bestemt oplysning, er forældrenes logins overrepræsenteret. Det tæller for eksempel som to logins, når forældrene tjekker oplysninger i to af deres børns klasser. Uanset dette er SkoleIntra en af de offentlige netjenester, som flest borgere stifter bekendtskab med. Fx var der i november 2009 forældre til 439.000 børn, der loggede ind på SkoleIntra.

Forældrenes medansvar

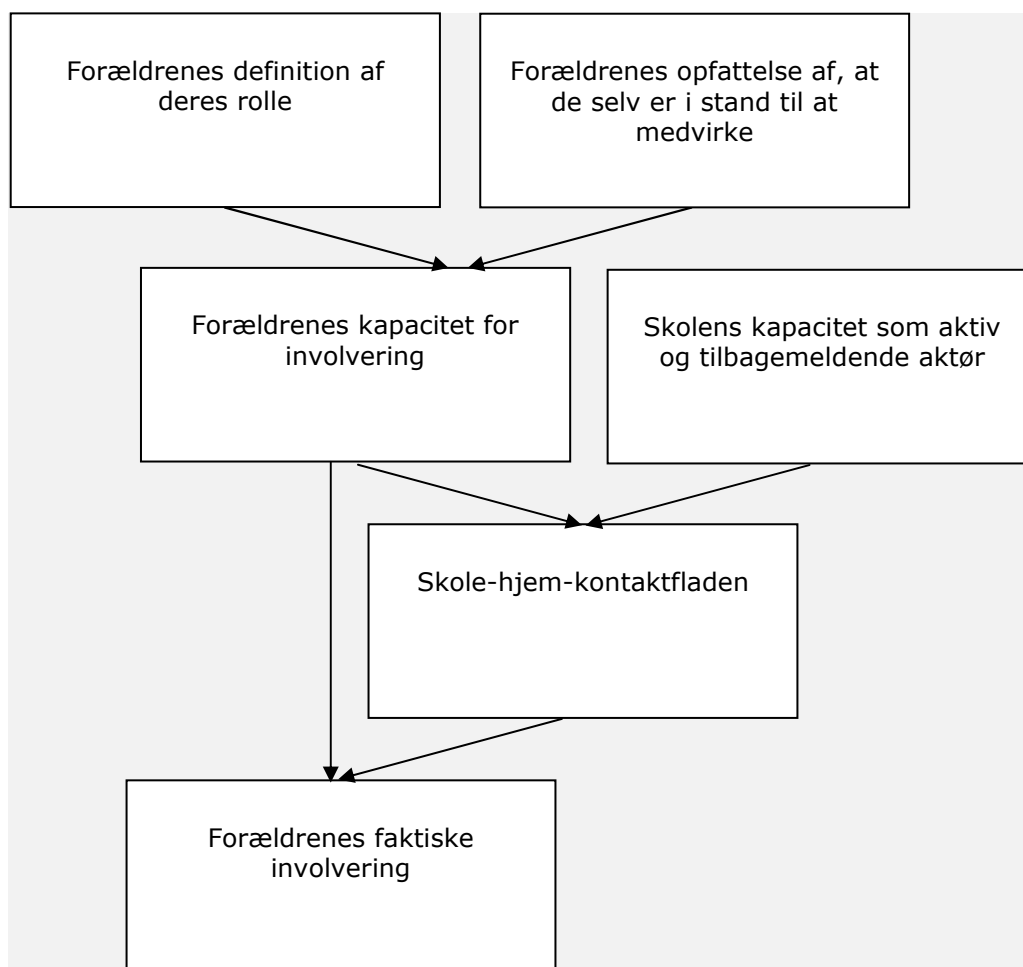
Den nemme adgang til oplysninger om skolelivet via nettet kan både bevirke, at forældrene får øget kendskab til deres børns skolegang, engagerer sig mere i deres skoleliv og drøfter skolearbejdet med deres "kæreste eje" i højere grad, end de gjorde tidligere. En lærer har gjort denne erfaring (Andresen, 2009):

"Det er nemmere at tale med om noget, som man ved, hvad handler om. Man har et bedre afsæt at tale ud fra, og dermed bliver samtalen mere kvalificeret og også meget mere interessant."

Det betyder ikke, at forældreinddragelsen altid har denne indvirkning, men at der er et behov for, at skolerne støtter forældrene i at udfylde deres vigtige rolle (Desforges, 2003). Som vist i fig. 1 kan en sådan støtte både styrke forældrenes muligheder for at medvirke og deres faktiske involvering i elevernes skoleliv.

Skolerne kan principielt bidrage til, at forældrene forstår, hvad skolen søger at opnå, og hvordan de selv kan hjælpe. Skolerne kan særligt sikre, at forældrene er informerede om mål, værdier, vurderinger, indsatsområder og forventninger. Når lærere, pædagoger og forældre mødes ansigt til ansigt, kan de aftale, *hvem* der gør *hvad*, og følge op på disse aftaler via ForældreIntra.

Fig. 1

Efterhånden kan forældrene udvikle opfattelsen af, at det er vigtigt, at de følger med i elevernes skolegang via ForældreIntra, og informationerne kan animere til samtaler om skoleliv og opfølgninger i hjemmet. Forældrene kan bl.a. blive orienteret om:

- hvad eleverne bliver undervist i, og hvilke rammer der er for deres læring
- deres individuelle mål og fremskridt
- deres hjemmearbejde og forældrenes muligheder for at støtte elevernes læring i hjemmet
- emner af særlig interesse for forældre (herunder samspil i klassen, adfærdsregler, mobbe-, ryge- og alkoholpolitik samt ungdomsuddannelser).

Forældrenes ønsker

Den it-baserede kontaktform kan som nævnt gøre det nemmere for forældrene at følge med i, hvad der foregår på skolen, og styrke deres muligheder for at engagere sig i klassens liv. Mange forældre ønsker faktisk at blive informeret om deres børns skolegang via en intranetløsning (Andresen, 2009):

"Jeg synes klart, at det er en nemmere kommunikation – og man kan selv følge med i børnenes hverdag – det var ikke muligt på samme måde tidligere."

I ForældreIntra har hver bruger sin egen profil, så de kan vælge at blive adviseret pr. e-mail, hver gang der kommer en ny oplysning eller et nyt indlæg. På denne måde kan de sikre, at der er nye oplysninger ved hvert login.

I en overgangsperiode er der selvfølgelig nogle forældre, som ikke har netadgang hjemme. Deres profil kan tilpasses, så det fremgår, at de ønsker at få papirkopier af de oplysninger, som vises i ForældreIntra:

"Det er altid dejligt at kunne gå ind og se, hvad eleverne har lavet af projekter i skolen, men det er ikke særlig tit, jeg har mulighed for at gå på nettet. Vi har ikke net hjemme, og derfor kan jeg kun tjekke det, når jeg er på job på biblioteket. Jeg må sige ja til sedlerne, da vi som beskrevet ikke har adgang til nettet hjemme, men kun på job."

Tabel 3 indeholder en oversigt over nogle af de oplysninger, som forældre ønsker at modtage digitalt, skriftligt og mundtligt¹.

Tabel 3

Jeg foretrækker at blive orienteret om elevers skolegang på denne måde:	Skriftligt/via net %²	Mundtligt %
Oversigt over skolens ferier og fridage	143	4
Elevernes skema	141	12
Information om klassens lejrskoler og ture	136	33
Nyheder fra skolen generelt	130	11
Beskrivelse af emner, som eleverne arbejder med	128	21
Information om afsluttende prøver i skolen	128	30
Planer for arbejdet i klassen i hvert af skolens fag	124	30
Lektier og aftaler om aflevering	119	14
Orientering om ændringer i skolelov og læseplaner	118	20
Billeder og beretninger om skolens liv	114	7
Orientering om ændringer i målene for skolens undervisning	114	22
Orientering om resultater fra emne- og projektarbejder	106	47
Elevers standpunkt/karakterer	100	53

Forældrene ønsker at modtage digitale beskrivelse af emner og stof, som eleverne arbejder med, planer for hvert enkelt fag, billeder og beretninger om skolens liv, oversigt over ferier og fridage samt nyheder fra skolen. Forældre ønsker generelt også, at få digitale oplysninger om skolelov, læseplaner og mål for undervisningen.

¹ Spørgeskemaundersøgelse med deltagelse af forældre til elever på 15 skoler i ITMF-projektet *Skolen på nettet*.

² Ved besvarelsen kunne der sættes kryds ved flere muligheder. I tabellen vises det samlede antal svar.

Desuden vil de gerne orienteres om deres muligheder for at støtte deres børn i arbejdet med emner og projekter, fx deres muligheder for at støtte elevernes valg af emner ved skriftlig fremstilling i dansk, opgaveløsning i matematik og andre skriftlige arbejder samt informationssøgning (tabel 4).

Tabel 4

Jeg foretrækker at blive orienteret om elevernes skolegang på denne måde:	Skriftligt/via net %³	Mundtligt %
Elevernes opgavebesvarelser	93	65
Elevernes egen evaluering af undervisningen	86	62
Elevernes indbyrdes samarbejde på skolen	76	78
Det sociale klima i klassen	73	84
Elevernes trivsel i skolen	63	87

Tabel 4 viser, at en relativt stor andel af forældrene foretrækker at mødes ansigt til ansigt for at drøfte spørgsmål om trivsel, samarbejde og det sociale klima i klassen. Det udelukker selvfølgelig ikke, at lærere og pædagoger kan informere om disse temaer på ForældreIntra. Forældrene ønsker faktisk både at drøfte dem ansigt-til-ansigt med lærere og pædagoger og at supplere med skriftlige oplysninger. Interaktionen via SkoleIntra kan være et godt komplement til samtaler på skolen om børns og unges trivsel i skolen. Det samme gælder orientering om det sociale klima i klassen og om elevernes indbyrdes samarbejde.

Relativt mange forældre ønsker at blive orienteret via skolens intranetløsning om deres muligheder for at støtte elevernes arbejde med emner og projekter. Det gælder også støtten til eleverne i forbindelse med informationssøgning, opgaver i dansk og matematik og skriftlige arbejder (tabel 5).

Tabel 5

Jeg foretrækker at blive orienteret om hjemmets muligheder for at støtte elever på denne måde:	Skriftligt/via net %	Mundtligt %
Støtte til elever i forbindelse med deres søgning af stof til selvstændige arbejder	124	42
Støtte til elever i forbindelse med deres skriftlige arbejder	122	45
Støtte til elever i forbindelse med deres valg af emner til stile, opgaver i matematik mv.	120	49

ForældreIntra bruges bl.a. til at formidle praktiske informationer, oplysninger om lektier, elevnyheder, -projekter og -billeder samt små tekstbeskeder. Det suppleres ofte med kontakt via e-mail. Skoler som ønsker at benytte begge kontaktformer, kan lave ”netaftaler” med forældrene, så de er klar over, at de ikke kan forvente at få svar, straks de har sendt en e-mail. Nogle lærere, som har aftalt passende rammer for udveksling af e-mails med forældre, har erfaret, at brugen af e-mail har haft en positiv indvirkning på deres kommunikation med forældrene (Andresen, 2009):

³ Se note 2.

"Kommunikationen mellem lærere og forældre er blevet meget lettere og tonen er blevet mere familiær og venlig."

Hvis der opstår problemer i skolehverdagen, kan kontakten via e-mail ikke erstatte "en personlig eller telefonisk samtale", fordi "det er upersonligt kun at skrive mails til hinanden", men nogle forældre peger på, at "at man bedre kan kommunikere" på denne måde:

"Fx kan jeg allerede på mit arbejde få en mail om ting, der er sket i løbet af dagen – og dermed være på forkant, når jeg kommer hjem."

Elevernes kompetencemål

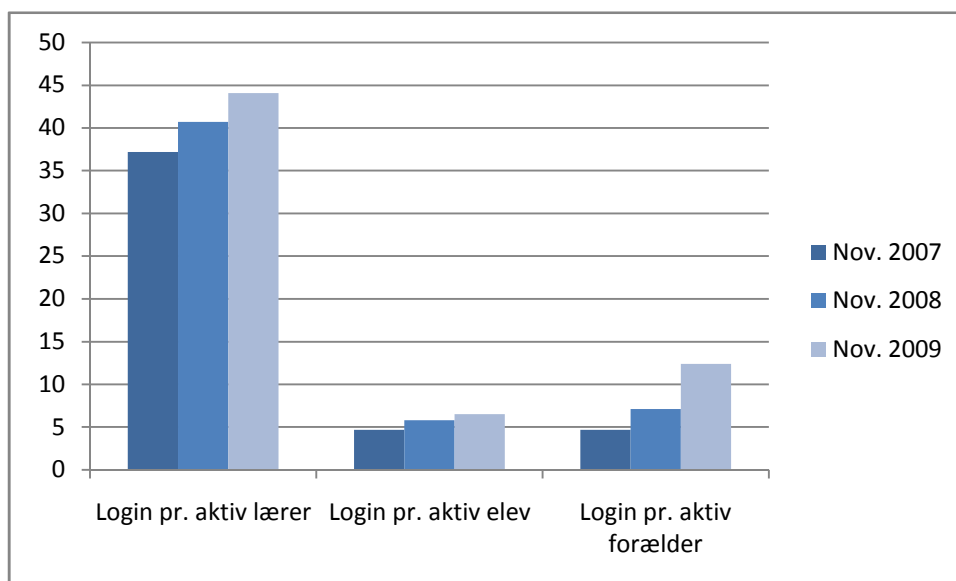
Lærere og pædagoger benytter også SkoleIntra til at notere mål for elevernes læring og udvikling. Via LærerIntra, kan de opbygge og vedligeholde elevplaner, som eleverne kan få adgang til at kommentere via ElevIntra, og som forældrene kan få adgang til via ForældreIntra. En omfattende anvendelse af SkoleIntra vedrører derfor disse elevplaner. Ved udgangen af 2009 var der oprettet over 2 mio. elevplaner. Det svarer til 3,7 elevplan pr. aktiv elev og indikerer, at SkoleIntra er skolernes foretrukne elevplansværktøj.

Indtil videre bliver elevplaner mest brugt i forbindelse med skole-hjem-samtaler (EVA, 2008), og antallet af elevplaner er dermed en yderligere indikation af, at SkoleIntra har betydning for skole-hjem-samarbejdet.

Siden skolerne anskaffede ElevIntra, er der i gennemsnit oprettet individuelle mapper til to tredjedele af elevbrugerne. Omkring halvdelen af de aktive elever, som typisk omfatter elever på de to ældste trin, har prøvet at lave en anmeldelse på ElevIntra. Nogle elever har også prøvet at anvende avis-, logbogs- og spørgeskemaværktøjerne på SkoleIntra. Der er i gennemsnit oprettet ca. 25 aviser og ca. 10 logbøger og spørgeskemaer pr. skole.

Selv om disse elementer kan bruges af en hel klasse ad gangen, er det således langt fra alle elever, som benytter disse værktøjer. Generelt mangler ElevIntra at slå igennem som dagligt værktøj. I november 2009 var der i gennemsnit 7 login pr. elev (fig. 2). I gennemsnit bruger eleverne således kun ElevIntra hver tredje skoledag.

Fig. 2

Desuden er der relativt stor spredning i skolernes anvendelse af ElevIntra. Det kommer for eksempel til udtryk ved sammenligning af antallet af arbejdsmapper på skolerne. Der er i gennemsnit omkring 10 arbejdsmapper pr. skole. På halvdelen af skolerne er der oprettet under fem arbejdsmapper.

Når eleverne laver skriftlige produkter, kan de lægge dem i en digital portfolio på nettet og dele indholdet heri. Herved kan læreren ikke blot kommentere indholdet overordnet set. Læreren kan også skrive tekstnære kommentarer direkte i elevernes besvarelser og herved fremme procesorienterede arbejdsformer. De har været kendt længe, men det har hidtil været svært at motivere eleverne til at rette og redigere indholdet i deres hæfter. Det er lettere i dag, hvor eleverne kan anvende lærernes feedback, revidere deres besvarelser, og herved få flere succesoplevelser end dengang, de kun havde de røde streger at gå ud fra.

Indtil videre anvendes ElevIntra i mindre omfang af eleverne end af forældrene (fig. 2), men en version fra 2010 gør det meget lettere for lærerne at oprette digitale mapper i ElevIntra for herigennem at styrke portfolioarbejdet i skolen. En anden fordel er, at forældrene kan engagere sig i skolearbejdet, når eleverne præsenterer arbejder fra deres digitale portfolio.

Der tegner sig to senarier med hensyn til anvendelsen af ElevIntra fremover. Det ene er kendetegnet ved, at systemet får en funktionalitet, så lærerne relativt let kan oprette portfolioer til elevernes igangværende og færdige arbejder, refleksioner og feedback. Det andet er kendetegnet ved, at ElevIntra bliver overhalet af andre løsninger. På engelsk anvendes ordet *cloud* som metafor for internettet, og fænomenet betegnes *cloud computing*. De hidtidige erfaringer med fagdidaktisk brug af cloud computing er lovende. En fordel ved denne løsning er, at skolen ikke skal sørge for at installere eller opdatere den software, eleverne benytter til behandling af tekster, tal og skærmpresentationer. Software til behandling af tekster, tal og skærmpresentationer hentes gratis via internettet. Hvis skolerne vil anvende en sådan løsning, er det eneste, de skal sikre, at brugerne kan benytte deres UNI•Login for at få adgang til gratis software og digitale portfolioer på internettet.

Uanset, hvilket af disse scenarier, der bliver realiseret, rækker det ikke ved, at ForældreIntra er blevet en stor succes, som mærkbart forandrer forældrenes vilkår for at engagere sig i deres børns skolegang.

Sammenfatning

Det er en myte, at der intet sker på it-området i skolen. I de seneste år er udviklingen kendetegnet ved nye kontaktformer mellem skole og hjem. Forældrene har generelt stor indflydelse på elevernes udbytte af undervisningen. Deres engagement har stor indvirkning på, om og i hvilket omfang eleverne er undervisningsparate. For at de kan leve op til deres ansvar, må forældrene både forstå, hvad skolen søger at opnå, og hvordan de selv kan hjælpe. Den nye kontaktform via skolens intranetløsning er efterhånden blevet et vigtigt supplement til traditionelle samtaler for at udvikle en sådan forståelse. Forældreinteressen for at bruge SkoleIntra er nærmest eksploderet i de senere år.

Litteratur

Andresen, B. B. (2009). *God pædagogisk praksis – differentiering og it-støtte i undervisningen*. Frederikshavn: Dafolo.

Desforges, C. (2003). *The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment: A Literature Review*. London: Department for Education and Skills. Lokaliseret den 6. marts 2010 på <http://www.dcsf.gov.uk/research/data/uploadfiles/RR433.pdf>.

EVA (2008). *Arbejdet med elevplaner. En national undersøgelse af erfaringer*. København: Danmarks Evalueringsinstitut.